

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Стандартизація і сертифікація продукції та послуг»

Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітня програма	Бізнес-адміністрування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус навчальної дисципліни	вибіркова
Код навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми	ВК 8
Семестр вивчення	8-й семестр
Кількість кредитів ЄКТС / годин	5 / 150
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 30 год. Практичні, семінарські заняття - 20 год. Самостійна робота - 100 год.
Вид індивідуального завдання	Практичні завдання, доповідь
Форма підсумкового контролю	екзамен
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра Менеджменту і адміністрування
Викладач /і:	Колодинський. Сергій Борисович, д.е.н., професор
Контактна інформація викладача/ів:	
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна забезпечує формування теоретичних знань та вироблення практичних навичок з основ стандартизації та сертифікації продукції і послуг; вивчення принципів державної системи стандартизації і категорій відповідних нормативних документів; вивчення показників якості продукції, оцінок її рівня та видів контролю якості; ознайомлення з органами та функціями державної системи сертифікації; ознайомлення з перспективами розвитку міжнародної стандартизації та сертифікації систем якості; набуття навичок самостійного використання нормативно-технічних документів для вирішення практичних завдань	
Мета навчальної дисципліни:	
формування системи теоретичних знань і практичних навичок зі стандартизації на підприємстві та сертифікації продукції.	
Мета орієнтована на формування у студентів таких компетентностей:	
ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми)

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

ПРН 19. Проявляти ініціативу і підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, брати відповідальність за результати.

ПРН 20. Демонструвати навички аналізу результативності функціонування системи управління підприємства, обґрунтування напрямів його перспективного розвитку з урахуванням галузевих особливостей.

Очікувані результати навчання

Розуміти значення стандартизації як нормативно-правової основи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції

Застосовувати основні методи стандартизації та системи показників якості продукції.

Розробляти методологію визначення ефективності робіт зі стандартизації.

Використовувати нормативно-правове забезпечення.

Використовувати методологію аналізу й планування, пов'язані зі стандартизацією, сертифікацією і метрологією продукції чи послуг будь-якого виду і сфери застосування.

Засвоїти принципи формування вітчизняних та міжнародних стандартів.

Використовувати знання для практичного вирішення завдань, пов'язаних зі стандартизацією, сертифікацією.

Визначати види і категорії нормативних документів, оцінити відповідність якості продукції та послуг діючим стандартам.

Виявляти сутність проблем та пропонувати заходи з підвищення ефективності функціонування систем оцінки відповідності, атестації та сертифікації в організації.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Стандартизація як важлива складова системи технічного регулювання.

Історія виникнення та розвитку стандартизації та метричної системи мір. Передумови виникнення стандартизації.

Основні поняття в області стандартизації. Стандартизація як діяльність. Міжнародна стандартизація. Регіональна стандартизація. Національна стандартизація. Стандарт. Технічні умови.

Основні цілі і задачі стандартизації.

Економічна ефективність стандартизації. Загальні методологічні принципи визначення економічної ефективності стандартизації. Методика розрахунку економічної ефективності стандартизації.

Тема 2. Методичні основи стандартизації.

Основні методи стандартизації та їх особливості. Математичні методи; уніфікація; агрегування; комплексна стандартизація; випереджальна стандартизація.

Поняття уніфікації та її види. Принципи стандартизації. Принцип системності. Принцип прогресивності. Принцип переваги. Принцип патентної чистоти. Система переважних чисел і

параметричні ряди.

Тема 3. Основні сфери застосування міжнародних стандартів.

Принципи формування міжнародних стандартів.

Глобальна стандартизація виробництва. Комітети-члени ISO. Концептуальні принципи формування міжнародних стандартів. Менеджмент якості. Практика прямого застосування міжнародних стандартів як державних. Система якості. Родина міжнародних стандартів. Угода по технічних бар'єрах у торгівлі.

Принципи менеджменту якості, які закладені в основу стандартів ISO серії 9000:2000.

Тема 4. Національна система стандартизації України.

Категорії стандартів. Державні стандарти, галузеві стандарти, стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок України (СТТУ), стандарти підприємств (СТП), міжнародні стандарти ISO.

Позначення стандартів.

Види стандартів. Стандарти на методи контролю, стандарти на продукцію (послуги), стандарти на процеси.

Тема 5. Порядок розроблення, затвердження та впровадження стандартів.

Програма робіт із стандартизації. Державна реєстрація стандартів, державний нагляд, координація, метрологічне забезпечення, нагляд за впровадженням та додержанням стандартів, національна програма стандартизації, основні принципи розроблення програми робіт із стандартизації, перспективна програма (план) стандартизації, поточна програма (план) стандартизації, правила розроблення програми робіт із стандартизації, програма робіт із стандартизації, стратегічна програма (план) стандартизації.

Загальні вимоги до змісту розділів технічних умов, їх реєстрація.

Державний нагляд за додержанням стандартів.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Сутність сертифікації. Динаміка її історичного розвитку.

Сутність та мета сертифікації. Атестація виробництва, безпека, достовірність, Європейська кооперація з акредитації випробувальних лабораторій та органів з сертифікації (EA), Європейський Комітет з оцінювання та сертифікації систем якості (BQS), експертиза, захист прав споживачів, міжнародні організації з акредитації, міжнародні організації з сертифікації, нагляд, національна система сертифікації, національні організації з сертифікації, Українська державна система сертифікації продукції (УкрСЕПРО), ХАССП.

Стандартизація термінів у галузі сертифікації. Акредитація, акредитація лабораторій, акредитована лабораторія, атестація лабораторії, випробувальна лабораторія Знак відповідності, знак сертифікації. Метод випробування. Сертифікація відповідності, система акредитації лабораторій, сертифікація систем якості, система сертифікації.

Види сертифікації. Схеми, засоби і методи здійснення сертифікації.

Сертифікація і технічні бар'єри в торгівлі.

Національна система сертифікації України. Український знак відповідності системи УкрСЕПРО, УкрНДІССІ, УкрНДНЦ.

Тема 7. Сертифікація товарів.

Державне регулювання безпеки товарів та послуг. Експертиза, етикетка, етикетування, ідентифікація товарів. Інспекція виробництва, інспекційний контроль. Знак відповідності. Ліцензія. Норми безпеки. Правила сертифікації у системі однорідної продукції.

Сертифікація радіоелектронної апаратури, побутового електричного та аналогічного обладнання. Державний випробувальний центр побутових електричних машин та приладів.

Сертифікація дорожніх транспортних засобів, їх складових та приладдя. Технічні вимоги, за якими сертифікуються ДТЗ в Україні.

Сертифікація іграшок. Показники безпеки іграшок.

Сертифікація косметичних засобів. Косметичні засоби, які підлягають обов'язковій сертифікації в Україні. Рівні безпеки косметичних засобів.

Сертифікація будівельних матеріалів, виробів та конструкцій. Обов'язкові вимоги до

груп будівельної продукції за Директивою ЄС.

Тема 8. Сертифікація продовольчих товарів.

Подання заявки на проведення сертифікації харчової продукції. Генетично модифіковані організми (ГМО). Заява про відповідність. Знак відповідності. Знак сертифікації. Карантинний сертифікат. Принципи системи ХАССП.

Аналіз документації харчової продукції. Схеми (моделі) сертифікації харчової продукції в системі УкрСЕПРО.

Тема 9. Сертифікація послуг.

Види послуг, виробничі послуги, готельні послуги, громадське харчування, групи та підгрупи однорідних послуг.

Сертифікація готельних послуг. Схеми обов'язкової сертифікації готельних послуг.

Сертифікація послуг автомобільного транспорту. Послуги пасажирського автомобільного транспорту як об'єкти сертифікації.

Сертифікація послуг з ремонту та технічного обслуговування дорожніх транспортних засобів та їх складових. Схеми сертифікації послуг з ремонту та технічного обслуговування дорожніх транспортних засобів та їх складових.

Сертифікація послуг громадського харчування. Схеми сертифікації послуг громадського харчування.

Тема 10. Сертифікація систем якості.

Підстави для проведення сертифікації систем якості. Порядок сертифікації систем якості. Загальна схема сертифікації системи якості.

Процедура перевірки та оцінки системи якості виробництва.

Можливі висновки про відповідність системи якості нормативній документації.

Методи викладання, навчання:

Проблемні лекції.

Практичні заняття: бесіда, публічне обговорення питань тем курсу, виконання практичних завдань, пояснювально-ілюстративний метод, мультимедійна презентація, методи контролю і самоконтролю.

Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ): практичні завдання, електронна презентація на обрану тему наукової доповіді.

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль.

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- перевірка підготовлених виступів, доповідей з тематики лекційних занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на аудиторних заняттях;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки практичних завдань, наукової доповіді на обрану тему з електронною презентацією.

Формою *підсумкового контролю* з навчальної дисципліни «Стандартизація і сертифікація продукції та послуг» є *екзамен*.

Семестровий екзамен – вид підсумкового контролю засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр, що проводиться в період екзаменаційної сесії.

Форма проведення семестрового екзамену – електронне тестування. При проведенні *підсумкового контролю* у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань студентів.

Рекомендована література:

1. Безродна С. М. Управління якістю : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Чернівці: ПБКФ «Технодрук», 2017. 174 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/34024/1/Bezrodna_Upravlinnia_yakistiu_2017.pdf.
2. Букреєва О.С., Рибалко І.В. Основи стандартизації та оцінки відповідності: електронний навч.посіб.у схемах і таблицях. Харків: ХНАДУ, 2019. 76 с. URL: https://dspace.khadi.kharkov.ua/dspace/bitstream/123456789/2532/3/Bykreeva_Rybalko_osnovy_stand_2019.pdf.
3. Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 336 с.
4. Самойленко А.А. Сертифікація продовольчих товарів: навч. посіб. К., 2006. 212 с.
5. Сертифікація і аудит : навч. посіб. / Бондаренко Г. Г., Косач Н. І., Сіроклін В. П. та ін. Харків : ХАІ, 2018. 120 с.
6. Сертифікація товарів: навч. посіб. / Дубініна А. А., Селютіна Г. А., Ленерт С. О., Селютін В. М. Х.: ХДУХТ, 2016. 285 с.
7. Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю : підручник / Баль-Прилипка Л. В., Слободянюк Н. М., Поліщук Г. Є., Паска М. З., Бурак В. Є. Київ : Компринт, 2017. 571 с. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/22972>.
8. Сукач М.К. Основи стандартизації : навч. посібник. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Ліра-К, 2017. 324 с.
9. Федорченко В.К., Лук'янов Л.Г., Дорошенко Т.Т. Уніфіковані технології готельних послуг: навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2017. 237 с.
10. Топольник В.Г., Котляр М.А. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю: Навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006». 2018. С. 212.
11. Про стандартизацію : Закон України від 05.06.2014 р. № 1315-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.
12. ДСТУ 1.1-2001. Стандартизація та суміжні види діяльності. Терміни та визначення основних понять. [Чинний від 2001-07-01]. Вид. офіц. Київ : Держстандарт України, 2001. 26 с.
13. ДСТУ 3410-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Основні положення. [Чинний від 1997-01-04]. Вид. офіц. Київ : Держстандарт України, 2001. 28 с.
14. ДСТУ 3419-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Сертифікація систем якості. Порядок проведення. [Чинний від 1997-01-04]. Вид. офіц. Київ : Держстандарт України, 2001. 34 с.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, підсумковий контроль (екзамен) та виконання індивідуального завдання.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання індивідуального завдання)	40 балів (підсумковий контроль - екзамен)
---------------------------------	--	---

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання індивідуального завдання)	25 балів (підсумковий контроль - екзамен)
---------------------------------	---	---

Накопичування балів з навчальної дисципліни під час *поточного* контролю відбувається під час оцінювання таких видів робіт:

- 1) участь у дискусіях, доповіді (презентації), виступи на практичних заняттях;
- 2) виконання практичних індивідуальних завдань;
- 3) усне опитування;
- 4) електронне тестування;
- 5) виконання завдань самостійної роботи;
- 6) участь у конференції за тематикою курсу.

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності студенти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Стандартизація і сертифікація продукції та послуг».

Політика щодо пропусків занять

Студенти мають відвідувати лекційні й практичні заняття. Відсутність студента на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку студентів і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Студенти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Студент, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може

звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо студент не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.